

Seat No. : _____

MM-212

May-2025

B.A., Sem.-IV

CC-211 : Sanskrit

(श्रीहर्षदेव रचिता 'प्रियदर्शिका' नाटिका)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

सूचनाઓ : (1) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

Instructions : All questions carry equal marks.

(2) પ્રશ્નની જમણી બાજુ માર્ક્સ દર્શાવેલ છે.

Right side of the question indicates marks.

1. नाट्यकार हर्षवर्धनना जिवन अने समय अंगे विस्तृत माहिती आपो. 14

Give detailed information about the life and times of dramatist Harshavardhan.

अथवा/OR

1. नीचेनामांथी कोईपणु भे श्लोकनो अनुवाद करी समझवो : 14

Explain any **two** of the following verses :

- (1) कैलासाद्रावुदस्ते परिचलति गणेषूल्लसत्कौतुकेषू
क्रोडं मातुः कुमारे विशति विषमुचि प्रेक्षमाणे सरोषम् ।
पादावष्टम्भसीदद्वपुषि दशमुखे याति पातालमूलं
क्रुद्धोऽप्याश्लिष्टमूर्तिर्भयघनमुमया पातु तुष्टः शिवो नः ॥
- (2) श्रीहर्षो निपुणः कविः परिषदप्येषा गुणग्राहिणी
लोके हारि च वत्सराजचरितं नाट्ये च दक्षा वयम् ।
वस्त्वेकैकमपीह वाञ्छितफलप्राप्तेः पदं किं पुन-
र्मदभाग्योपचयादयं समुदितः सर्वो गुणानां गणः ॥
- (3) पादातं पत्तिरेव प्रथमतरमुरःपेषमात्रेण पिष्ट्वा
दूरान्नीत्वा शरौर्हरिणकुलमिव त्रस्तमश्वीयमाशाः ।
सर्वत्रोत्सृष्टसर्वप्रहरणनिवहस्तूर्णमूत्खाय खंड्गं
पश्चात्कर्तुं प्रवृत्तः करिकलदलीकाननच्छेदलीलाम् ॥

- (4) आभात्यकांशुतापक्वथदिव शफरोद्वर्तनैर्दीर्घीकाम्भ-
 श्छत्राभं नृत्तलीलाशिथिलमपि शिखी बर्हभारं तनोति ।
 छायाचक्रं तरुणां हरिणशिशुरूपैत्यालवालाम्बुलुब्धः
 सध्यस्यक्त्वा कपोलं विशति मधुकरः कर्नपाली गजस्य ॥

2. 'प्रियदर्शिका'ना तृतीय अंकमां निरूपित भ्रमरबाधा प्रसंग वार्णवी तेनुं नाट्यगत महत्त्व समजावो. 14
 Describe the Bhramarbadha incident depicted in the third act of Priyadarshika and explain its dramatic significance.

अथवा/OR

2. नीचेना पैकी गमे ते भे संदर्भ सङ्घित समजावो : 14
 Explain any **two** of the following with reference :
 (1) एषा तपस्विनी तां दीर्घिकां न जानाति ।
 (2) अहो सुतरां प्रकटीकरोति आभिजात्यं धीरतया ।
 (3) आभिजात्यसदृशस्तेऽभिलाषः ।
 (4) यदहमिच्छामि तत्ते भूयात् ।

3. प्रियदर्शिकाना चतुर्थ अंकनुं मूल्यांकन करो. 14
 Evaluate the fourth Act of Priyadarshika.

अथवा/OR

3. नीचेनामांथी डोर्षपाणु भे श्लोकनो अनुवाद करी समजावो : 14
 Explain any **two** of the following verses :
 (1) भ्रूभङ्गं न करोषि रोदिषि मुहुर्मुग्धेक्षणे ! केवलं
 नातिप्रस्फुरिताधरानवरतं निःश्वासमेवोज्झसि ।
 वाचं नापि ददासि तिष्ठसि परं प्रध्याननम्राननां
 कोपस्ते स्तिमितो निपीडयति मां गूढप्रहारोपमः ॥
 (2) एषा मीलयतीदमीक्षणयुगं जाता ममान्धा दिशः
 कण्ठोऽस्याः प्रतिरध्यते मम गिरो निर्यान्ति कृच्छ्रादिमाः ।
 एतस्याः श्वसितं हतं मम तनुर्निश्चेष्टमागता
 मन्यऽस्या विषवेग एव हि परं सर्वं तु दूःखं मम ॥

- (3) स्वभावस्था दृष्टिर्न भवति गिरो नातिविशदा –
 स्तनुः सीदस्येषा प्रकटपुलकस्वेदकणिका ।
 यथा चायं कम्पः स्तनभरपरिक्लेशजनन –
 स्तथाद्याप्यस्या नियतमखिलं शाम्यति विषम् ॥
- (4) निःशेषं दृढवर्मणा पुनरपि स्वं राज्यमध्यासितं
 त्वं कोपेन सुदूरमप्यपहता सद्यः प्रसन्ना मम ।
 जीवन्ती प्रियदर्शना च भगिनी भूयस्त्वया संगता
 किं तत्स्यादपरं प्रियं प्रियतमे ! यत्साम्प्रतं प्राथ्यते ॥

4. 'नागानंद' विशे सविस्तर नोंध लभो. 14

Write a detailed note about 'नागानन्द'.

अथवा/OR

4. 'रत्नावली' नो परिचय आपो. 14

Give introduction of 'रत्नावली'.

5. नीयेनामांथी योज्य विकल्प पसंद करी जवाब आपो. (गमे ते सात) 14

(1) હર્ષવર્ધનના પિતાનું નામ શું હતું ?

What was Harshvardhan's father's name ?

- (a) પ્રભાકરવર્ધન (b) રાજ્યવર્ધન (c) ગોપાલવર્ધન

(2) હર્ષવર્ધનના સમયમાં કયો ચીની પ્રવાસી ભારતમાં આવ્યો હતો ?

Which Chinese traveller came to India during Harshvardhan's period ?

- (a) ઇત્સિંગ (b) લાઓત્સે (c) હ્વેન ત્સાંગ

(3) પ્રિયદર્શિકા કોની પુત્રી છે ?

Whose daughter is Priyadarshika ?

- (a) દૃઢવર્મા (b) મહાસેન (c) વિન્ધ્યકેતુ

(4) પ્રિયદર્શિકાનું અપર નામ શું છે ?

What is the upper name of Priyadarshika ?

- (a) રત્નાવલી (b) આરણ્યકા (c) વાસવદત્તા

- (5) गर्भनाटक कया अंकमां आवे छे ?
‘गर्भनाटकम्’ episode comes in which act ?
(a) प्रथम (b) द्वितीय (c) तृतीय
- (6) वेशपरिवर्तन करीने आरज्यका कोनी वेशभूषा धाराणु करे छे ?
Whose disguise does Aranyaka wear in disguise ?
(a) वासवदत्ता (b) मनोरमा (c) प्रियदर्शिका
- (7) आरज्यकानी प्रिय सजीनुं नाम शुं छे ?
What is the name of Aranyaka’s beloved friend ?
(a) काञ्चनमाला (b) इन्दिवरिका (c) मनोरमा
- (8) दृढवर्भनि पकडीने कोणु केदमां पूरे छे ?
Who captures and imprisons Druddhavarma ?
(a) कलिंगराज (b) विजयसेन (c) विन्ध्यकेतु
- (9) आत्महृत्यानो प्रयास करती आरज्यकाने कोणु बयावे छे ?
Who saves Aranyaka who tries to commit suicide ?
(a) वासवदत्ता (b) उदयन (c) रूमणवान
- (10) रत्नावली केदला अंकोनी नाटिका छे ?
How many acts are there in ‘रत्नावली’ Natika ?
(a) तीन (b) पाँच (c) चार
- (11) ‘नागानन्द’नो मुख्य रस कयो छे ?
Which is the main Rasa in ‘नागानन्द’ ?
(a) शृंगार (b) वीर (c) शांत
- (12) रत्नावलीना विदूषकनुं नाम शुं छे ?
What is the name of ‘रत्नावली’ clown ?
(a) वसंतक (b) गौतम (c) मादृव्य